

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. II. An quantitas panis & vini sit aliorum accidentium subjectum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

Natura lucis producta est, quare autem die Soli cor-
pus, ut esset illi primo generis lucis vehiculum, est con-
stitutum. Et infra: itaque ne mihi dixeris, fieri hoc
non posse, ut lux a corpore Soli separaretur. Neque co-
mune ergo lucis & Soli corpore separationem mihi ac tibi
possibile esse dico; sed asserendum esse censeo, quod
eiusmodi sola agitatione, agitationeque disparari a se
possunt, ea recipi se jungi facultate Creatoris utrius-
que natura posse. Idem docet Nazianzenus orat.
de novo die Dominico, & Theodoretus in
quaestionibus super Genesim, quaest. 14. & 16.
Ergo ex SS. Patribus nulla est repugnantia vel
contradictio, quod accidentia sint separata ab om-
ni subiecto, & careant inhaerentia actuali.

Idem probari potest argumento desumpto ex
mysterio incarnationis, quod disp. proemiali
art. 7. insinuat. Inhaerentia enim actualis se
habet ad accidens, sicut substantia ad substan-
tiam; sicut enim substantia complet substantiam,
sic inhaerentia actualis complet accidens; item non minus est de ratione substantiae & natu-
rae completa per se subsistere, & propria sub-
stantia terminari, quam de ratione accidentis a-
liquo subiecto inhaerere. Sed non obstant hac ex-
igentia naturali quam habet substantia ut per se
subsistat, & propria substantia terminetur, po-
test divinitus propria & connaturali substantia
privari, & subsistere in alieno supposito, ut pa-
tet in humanitate Christi, spoliata propria sub-
stantia & in supposito verbi divini subsistente:
Quid ni ergo similiter poterit accidens superna-
turaliter, & de potentia Dei absoluta, carere
inherentia sibi propria & connaturali, & ab om-
ni subiecto separatim existere?

Potest etiam suaderi conclusio ratione D.
Thomae hic art. 1. ubi sic dicitur: Accidentia
Eucharistica non inhaerent substantiae panis &
vini, cum illa de his per consecrationem, ut
disp. 4. ostendimus; neque etiam corpori Chri-
sti, alias corpus Christi in Eucharistia esset alte-
rabile, corruptibile, & localiter extensum; ne-
que alii circumstanti, cum quia hujusmodi spe-
cies non sunt ubi est aer circumstanti, quandoqui-
dem ad motum aeris ipsa non moventur: tum
etiam quia non potest idem accidens de uno
subiecto transire in aliud, cum accidentia nume-
rum & individuationem accipiant a subiecto:
Ergo nullum subiectum substantiale excogitari
potest, cui accidentia Eucharistica inhaerant;
subindeque dicendum est, illa sine subiecto sub-
stantiali existere.

Obijces primo: Minor est dependentia ma-
teriae primae a forma substantiali, quam acciden-
tis a subiecto: Tum quia accidens individuatur
a subiecto, unde mutato subiecto non est idem
numero accidens; materia autem prima non in-
dividuatur a forma, quin potius illam indivi-
duat: Tum etiam quia materia prima non est
entis, sicut accidens, sed est ens per se, unde
essentialiter non dependet ab alio, sicut accidens:
Sed materia non potest, etiam de potentia abso-
luta, esse sine forma substantiali, ut docent nostri
Thomistae in Philosophia: Ergo a fortiori acci-
dens non potest divinitus sine subiecto existere.

Respondeo quod licet in aliquibus, accidens
magis dependeat a subiecto, quam materia pri-
ma a forma, tamen in ordine ad existendum, ma-
ior est dependentia materiae primae a forma,
quam accidentis a subiecto; quia ut ostendunt
Thomistae in Physica, materia prima seclusa for-
ma substantiali, non est in determinata specie per-

fecta & completa, caretque propria existentia,
quam emendicat a forma, unde impossibile est
quod sine illa existat; accidens autem secundum
se est in determinata specie, & habet propriam
existentiam, atque ita independentem ab actuali
inherentia potest existere.

Obijces secundo: Deus non potest supplere
causalitatem causae materialis, ut communiter
docent Theologi, cum illa causalitas imperfe-
ctionem Deo repugnantem essentialiter impor-
tet: Ergo non potest facere quod accidens sine
subiecto existat.

Respondeo quod licet Deus non possit sup-
plere vicem causae materialis in eodem genere,
quali & ipse fiat causa materialis recipiendo in se
formam substantialem vel accidentalem, aut in-
trinsecè componendo aliquod totum, id tamen
potest in genere causae efficientis. Unde quando
Deus dicitur sustentare accidentia Eucharistica,
non est existimandum quod concurrat materia-
liter & subjectivè; id est in materia imperfe-
ctionis est quam ut Deo tribui possit, sed sustentat ef-
ficienter, quatenus supplet per efficientiam id
quod de concursu materiali desideratur. Quo-
modo autem id praestet, an per solam manute-
nentiam, vel per alicujus modi existendi per se
communicationem art. 3. dicimus.

Obijces tertio: Si accidentia panis & vini
manerent in Eucharistia sine subiecto substantia-
li, essent in statu violento, cum accidens connat-
uraliter petet inhaerere subiecto: Sed hoc dici
nequit: Ergo nec illud.

Respondeo negando sequelam Majoris: In
qualibet enim re creata est duplex inclinatio na-
turalis: una ad bonum sibi proprium, & altera
ad obediendum suo creatori; ex quibus hac po-
terior, potior est, & naturalior, ac vehemen-
tior, ideoque prior inclinatio quodammodo isti
cedit; sicut inclinatio particularis cujuslibet par-
tis respectu boni proprii, cedit inclinationi quam
habet ad bonum commune: Quia ergo existentia
accidentium sine subiecto substantiali in Eucha-
ristia, est conformis huic secundae inclinationi,
quamvis sit contra primam, accidentia Eucha-
ristica non sunt in statu violento.

ARTICULUS II.

An quantitas panis & vini sit aliorum
accidentium subiectum?

Ostendimus articulo praecedenti, accidentia
Eucharistica carere subiecto substantiali,
nullique inhaerere substantiae: nunc breviter di-
scutendum est, an illa subiectentur in quantita-
te, illaque sola existat per se? Hoc enim negant
aliqui Nominales, existimantes omnia acciden-
tia esse sine subiecto & existere per se; quia ni-
mium arbitrantur, quantitatem non distingui
ab ipsa substantia, & quodlibet accidens habe-
re suam quantitatem; quae principia omnino rui-
nosa sunt, & a Philosophia Peripatetica & Tho-
mistica penitus aliena. Unde

Dico breviter Accidentia Eucharistica, ut co-
lor, sapor, & odor panis & vini consecrati, in
quantitate subiectantur; idque ex vi miraculi
quo conservatur quantitas separata a substantia
panis & vini, absq; novo miraculo. Ita D. Tho-
mas hic art. 2. ubi in argumento sed contra ratio-
nem istam insinuat, illa accidentia subiectantur

in quantitate, quæ ad divisionem illius sunt divisibilia: Atqui accidentia Eucharistica, ut color, sapor, & odor panis & vini consecrati, sunt divisibilia ad divisionem quantitatis: Ergo in ea substantantur. Minor experientia patet. Major verò ex eo suadetur quod qualitas secundum se non minus caret partibus, quam substantia, easque subinde emendicat à quantitate: Ergo ubicumque invenitur qualitas divisibilis, sive quodlibet aliud accidens, erunt divisibilia beneficio quantitatis: Sed non possunt divisibilitatem hanc & partes à quantitate recipere, nisi ei uniantur & insint: Ergo illa accidentia substantantur in quantitate, quæ ad divisionem illius sunt divisibilia.

2. Probatur secundò conclusio ex eo quod juxta hanc sententiam, quæ asserit accidentia Eucharistica in quantitate substantari, salvatur primò connaturalis modus existendi reliquorum accidentium, cum omnia accidentia corporea connaturaliter inhæreant quantitati, ut proximo & immediato subjecto. Secundò salvatur connaturalis modus agendi agentium naturalium, dum in accidentia consecrata agunt, educendo ex ipsa quantitate, ut ex proximo & sufficienti subjecto accidentia quæ in ea producuntur; cum in contraria sententia fatendum sit à solo Deo illa produci per creationem independentem à subjecto: Quis autem dicat, cum ignis hostiam aut vinum consecratum calefacit, non ignem, sed solum Deum hujusmodi calorem producere? Tertio salvatur connaturalis modus quo unum accidens expellit suum contrarium in hoc Sacramento, quia dum in eandem quantitatem inducitur unum contrarium per naturalem impossibilitatem expellitur aliud. Quam formalem expulsiōem per physicam impossibilitatem salvare non potest contraria sententia, quæ nullum admittit commune subjectum, sub quo tantum naturalis impossibilitas exerceri potest unde recurrere debet ad intrinsecam voluntatem Dei destruentis aut remittentis unum contrarium, quando aliud intenditur, absque physica exigentia ipsorum: cum ergo non sint multiplicanda miracula sine necessitate, dicendum est quantitatem in hoc Sacramento esse subjectum reliquorum accidentium.

3. Quod adhuc argumento à posteriori & ab experientia desumpto, confirmari potest. Nam experientia constat, alia accidentia, puta colorem, saporem, odorem panis & vini, uniri inter se: Sed non immediate, per modum actus & potentie, cum inter ista accidentia non sit major ratio cur unum potius habeat rationem actus, quam potentie. Ergo uniantur in aliquo tertio, quod non potest esse aliud, quam quantitas, quæ quia inter accidentia corporea primum tenet locum, & est prima dispositio materie, maxime accedit ad genus causæ materialis, unde comparatur ad alia accidentia corporea tanquam subjectum: ex quo fit, quod semel posito, quantitatem non esse in aliquo subjecto, sed per se subsistere, debeat dici subjectum quod hujusmodi accidentium, quia tunc non recipiuntur in ulteriori subjecto.

Potestque id confirmari ex eo quod subsistere aliis, sequitur ad subsistere per se, unde Philosophus tribuit substantiæ ut aliis possit subsistere, quia subsistit in se: Ergo hoc ipso quod quantitas subsistit per se, potest etiam aliis accidentibus Eucharisticis subsistere.

A Ex quo probatur secunda pars conclusionis, quod scilicet non sint necessaria plura alia miracula, ut alia accidentia Eucharistica inquantitate, quia subsistere aliis, sequitur connaturaliter ad hoc quod est subsistere in se: Ergo ex vi miraculi quo datur quantitati quod subsistat in se, sequitur quod subsistat aliis accidentibus Eucharisticis, sicut effectus secundarius sequitur connaturaliter ad primarium, maxime cum ipsa quantitas etiam ante consecrationem esset subjectum quo hujusmodi accidentium.

Ex his inferes, nullam fieri mutationem inter aliquis accidentibus, sed in sola quantitate; nam sola manet separata à proprio subjecto, reliqua manent ut antea, totaliter ac sufficienter substantata à quantitate.

B Quæres, an divinitus & per aliud miraculum possint hæc accidentia subsistere per se à quantitate separata?

Respondeo affirmativè. Ratio est, quia quantitas magis dependet à substantia, quam cetera accidentia à quantitate: Sed non obstante illa dependentia, quantitas existit sine subjecto: Ergo & alia accidentia poterunt divinitus à quantitate separari. Nec oppositum docet D. Thomas quidquid dicat Suarez quando enim quodlibet art. 10 asserit qualitatem separatam à subjecto, neque fore individuum, neque ab aliis distinctam, hoc debet intelligi de qualitate à subjecto separata, tam secundum actum, quam secundum aptitudinem.

ARTICULUS III.

Verum quantitati communicetur à Deo modus existendi per se, ratione cuius subsistat independentem à subjecto, & aliis accidentibus subsistat?

D Negant plures ex nostris Thomistis, existimantes nihil de novo addi quantitati, ratione cuius per se existat, sed tolli tantum imperfectionem illam quæ est ad invellere, & per solum Dei mantenentiam conservari. Ita Paludanus, Soto, Nunno, Aravius, Joannes à S. Thomas, Philippus à S. Trinitate, Bellarminus, Valencia, Grano, & alii, quos citat & sequitur Montanez à Prado hic dubio 1. §. 3. Affirmant verò Cajetanus hic art. 1. & Serra ibidem, Petrus de Gentes cap. 66. Nazzarius supra quæst. 4. art. 1. Alvarez ibidem, & ex extraneis Suarez, Vazquez, Delugo, Coninck, & alii.

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

Dico igitur, quantitati communicari à Deo modum existendi per se, ratione cuius subsistit independentem à subjecto.

Probatur primo conclusio ex D. Thomæ hic art. 2. ad 1. ubi ait, Quando accidenti datur divinitus ut per se sit, potest etiam per se alterius accidentis subjectum esse. Idem docet art. 4. ad 2. & 3. Et 4. contra Gent. cap. 66. hæc scribit: Miraculose accidens conferretur quod subsistat, quod est proprium substantie, & per consequens quod omnia possint facere & pati, quæ substantia posset facere & pati, si substantia esset. Demum in 4. dist. 12. q. 1. art. 1. quæstionem 1. in corpore docet quod virtute divina conferretur divinitus